

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.נ. שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ט

פרשת וישב

א. המשתדל .

פרק לח', פסוקים כד':

[כד] הוציאה ותשרף: אולי כן היה משפט הנואפת, ותמר היתה כאשת איש בעבור היותה זקוקה ליבם (רשב"ם). ויש לשאול: והלא היתה בבית אביה, ואיך לא דיבר אביה בעדה לאמר אתה בגדת בה, כי לא נתתה לשלה, ולמה תשב אלמנות חיות? ויש לומר כי אביה ידע במה שהערימה תמר לקחת הערבון מידו, והניח שיוציאה, כדי שאח"כ כשיכיר חותמו ופתילו יאספה אל ביתו. ותשרף: אומר מיכעאליס שהוא אחר מיתה, שהיו סוקלים אותה תחילה, וכן ביהושע ז' כ"ה ודניאל ז' י"א; ונ"ל שהוא כמשמעו, שאל"כ ותסקל היל"ל; והנה בימי קדם היו ראשי המשפחה שולטים באנשי ביתם למות ולחיים, והנואפת היתה מחללת כבוד המשפחה והיה עונשה לפי כבוד המשפחה (ולפיכך בת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף, ויקרא כ"א ט') ובני יעקב היה כבוד משפחתם יקר בעיניהם מאד, כמו שראינו ממה שעשו בשכם לנקום נקמת כבודם, באמרם (למעלה ל"ד ל"א) הכוונה יעשה את אחותנו, לכך ציוה יהודה שימיתה במיתה היותר חמורה והיא השרפה.

פיע

1. קטע הראשון איצ פרשנו אנסקנה כי אפיה היה קער fe תמר, מה מחייבו לכך?
2. מה דוקא בשרפה?
3. מה ההוכחה לכלל זה מאקרה דינה?

* * *

ב. מלאכת מחשבת.

פרק לח', פסוק כד': כי על בן לא נתתיה לשלה בני ולא יסף עוד לדעתה:

פירושי לפי שלא נתתיה לשלה בני כאשר אמרתי לה. ולא עוד אלא שלא הרשיתי שידבר עמה ויכירנה וידבר על לבה. זהו אמרו ולא יסף עוד לדעתה ירלה שלה לא הוסיף עוד אחר מות אחיו להכירה. ולכן היא הבינה כי דברתי אחת צפה ואחת בלב ועשתה מה שעשתה: ד"א הלדיק יהודה את הדין ואמר שהואיל ונגזרה גזרה להיות לו תמר לאשה לכן נתגלגל הדבר שמן השמים הסכימו שלא יתן אותה לבנו ושגם שלה לא ישאלנה לו לאשה ולא ישתדל להתעלם באהבים אלה כמנהג הבחורים אחרי שידע שלו תהיה לאשה. וזהו אמרו כי על בן לא נתתיה לשלה בני וגו' פי' לא נתתיה עד הנה בני שלא היה בן זוגה והוא גם הוא לא הוסיף לדעתה ולחשוק בה:

אלמות

1. קרא שוב את הפסוק. אינה קושי אפשרי מאפשר כמה פירושים?
2. כרסנו מציץ לפרש כי "לא יסוף עוד לדעתה" מוסב על fe ולא כפי שרוב הפרשנים מסבירים זאת, מה מביאו לכך?
3. איך ככל זאת ניתן לבאר אחרת?

* * *

ג. תועלויות להרלב"ג.

פרק לח' פסוק כו': ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני כי ער בן לא נתתיה לשלח בני:

קפא) ראוי ללמד לדון זולתו לזכות לפי מה שאפשר הלא תראה שיהודה מבר לנלל כלתו על זה הפעל כשעשתה אותו בזולת ידיעתו וביאר שהדין היה עמה כי הוא עסק ממנה חקה כשלא נתנה לשלה בנו ולזה היה ראוי שייבמה הוא בעלמו לפי מה שהיה נהוג לו :

אלמות

1. על סמך מה הפסוק מביא כרסנו את הדברים כפי שכתב?
2. איך מוסבר צנין: "ממני" כאן?

* * *

ד. מדרש רבה.

פרק לח' פסוק לד'

כ. (לד) איך קרע יעקב שמלתיו - ר' פינחס בשם ר' הושעיה אומר: שבטים גרמו לאביהם לקרע, והיכן נפרע להם - במצרים, שנאמר: (בראשית מד, יג) 'ויקרעו שמלתם וגו''. יוסף גרם לשבטים לקרע, עמד בן בנו ונפרע לו, שנאמר: (יהושע ז, ו) 'ויקרע יהושע שמלתיו'. בנימין גרם לשבטים לקרע, והיכן נפרע לו - בשושן הבירה, שנאמר: (אסתר ד, א) 'ויקרע מרדכי את בגדיו'. מנשה גרם לשבטים לקרע, לפיכך נתקרעה ונתלתו - חציה בעבר הירדן, וחציה בארץ כנען.

אלמות

1. התוכל להסביר א ככל המקרים בהם קרעו את הבגדים: האחים, יהוא, מרדכי, שבט מנשה?
2. היש חוט מחבר בין כל הנ"ל ומהו?
3. מה הרציון ככל זה?

* * *

ה. בלי יקר.

פרק לט' פסוק ה':

"ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברפת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה", ולפנים לא היתה בשדה כי אם בבית, על כן "ויעזב כל אשר לו ביד יוסף" וגו'. ועל חלקה שלישית זו כבר אמר "ויפקדהו על ביתו", שהשליטו על כלם.

דבר אחר: "ויהי בבית אדניו המצרי", הנה דרכו להיות יושב אהלים, כי כל איש מצלח יש לו אוהבים רבים ודרכו לילף בסעודות ושמחות, וזה - מחמת צער של אביו לא הליף אנה ואנה, והיה תמיד בבית אדניו ולא הליף אחר אחרות מרעיו, על כן הפקידו אדוניו על ביתו. ואף על פי שהיה בביתו, מפל מקום ברוך ה' לרגלו אפלו מה שבשדה, אף על פי שלא דרכו שם רגליו. ובראותו גדל הצלחתו, על כן "ויעזב כל אשר לו ביד יוסף".

[ה] ויהי מאז וגו'. הזכיר שלשה מיני ממשלה שנתן לו בזה אחר זה. כי מאז - הינו בראשית הצלחתו, כשדבקה השכינה וההצלחה במעשה ידי יוסף לבד - בפעם שהוא הפקיד אותו "בביתו", אבל לא על ביתו, כי לא נתן לו עדין ממשלה על כל בני ביתו, רק היה פקיד בביתו על מעשה ידי עצמו. עוד מעט, כי ראה אדונו שממנו נתפשטה ההצלחה אליו עד שהיה "ה' אתו" (פסוק ג) - עם האדון, אז עשאו פקיד "על כל אשר יש לו" (פסוק ד), וזה חלקה שניה. ועל חלקה שלישית אמר:

אלות:

1. מה המ: "עלמה מיני מלכה" יוסף זכה בהם כאן?
2. האם ומה ההדרגות כאן למה את אדונו ע יוסף?
3. האם יתכן וזה השפיץ על התנהגות את פוטיפר אחר כך?
4. קטע השני מלמה פרשנו ניווק נוסף, מה זה מוסף קצת?

***

ז. מלאכת מחשבת .

פרק מ' פסוק טז': וירא שר האופים כי טוב פתר :

פירוש כי פתרונו היה טוב שהיה פותר לטובה הואיל כי כל החלומות הולכים אחר הפה. השב שגם לו יפתור לטוב וספר גם הוא לו חלמו:

ויתן את הכוס על כף פרעה:

ישחמיון שגפל זבוב ביין כדברי חז"ל. עתה זכרו עונות ראשונים רלה לתקן שלא יחטא עוד בזה. והיה מוזג את הכוס ביד פרעה ולא בידו של שר המשקים לנותנו אח"כ לפרעה שאם יפול זבוב בכוס לא יארע תקלה על ידו עוד אלא ביד פרעה ונסחפה שדו:

אלות:

1. איך פרשנו אמין את: "טוב פתר" בפסוקנו?
2. מה למד מכך שר האופים?
3. מה היה חטאו ער המשקים - לפי המדרש - ואיך פרשנו אמין לפי זאת פתרון יוסף?
4. התוכף לעצ אים יוסף הציץ לפתור באופן עלילי ער האופים ולא een ממנו?

***

ח. רד"ק .

פרק לט' פסוק ז':

(י) ויהי אחר הדברים האלה, אחר זמן שהיה יוסף גדול ונכבד בבית המצרי ויושב לבטח, הגיע אליו דבר אשת פוטיפר והכל היתה סבה לטובתו ולטובת אביו ואחיו ואף על פי שהיה קשה מתחילה היה לטובה בסוף, וכן חטא המשקה וחלום פרעה, הכל היה סבה מאת האל יתברך שעל ידי זה עלה יוסף לגדולה. ונכתב הספור הזה להודיע סבת הדברים ואם יקרה לאדם שום מקרה יבטח באל, ונכתב גם כן להודיע צדקתו של יוסף ושילמד אדם ממנו לכבוש את יצרו ולשמור אמונה למי שבוטח. יהיה מי שיהיה, ולא ישקר בו.

אלות:

1. על אינה קושי - על כתוב כאן - מנסה פרשנו להשיב בדבריו כאן?
2. למה נכתב כל הסיפור - פרשנו קובץ שני דברים לכך?